

Előzetési árak: Helyben és postán küldve. Egy évre . . . . . 10 frt-kr. Fel évre . . . . . 5 — —. Negyed évre . . . . . 2 — 50.

Egyes szám 5 kr. A lap szellemi részét illető minden közlemény: Nagy-hatvan-utca, 1364. szám. Dunaszer-lyháza, — a szerkesztőségbe bér-mentre küldendő.

Előfizetési helyben: ELÉGDI K. LAJOS és JO. CSÁTHY KÁROLY könyv-kereskedésében és a kiadóhiva-talban KUTASI IMRE könyv-nyomdájában a postahivatalok utján.

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: Négy harcosz pett sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többeszer hirdetések alkalmán a legolcsóbb árértékűnek felel. Bélyegdíj minden külön beki-tásért 30 kr.

Hirdetési vagy reklámot magában foglaló újsónapló sora 50 krajcár.

Kéziratok vissza nem adtnak.

Egy darab Magyarországról.

(Első közlemény.)

(r. e.) Grünwald Bélának legújabb fü-zete*) egy fölünk messze eső felvidéki vár-megye, Zólyomnak közgazdasági viszonyai-val foglalkozik. Az érdekes dolgozat ben-nünket nem csupán azért érdekelt, mert reánk nézve érdekel kell bírnia a haza bármely részét illető nyomósabb fejtegetés-nek, hanem azért is, mivel a felvidéki me-gyéről ezuttal oly képet nyerünk, — sze-riantunk, — kik az illető megyét tövéből-hegyére ismerjük — egészen találó képet, a melynek legtöbb vonása szembeszökően hasonlít a mi, alföldi viszonyainkhoz, az egész fejtegetésből levont tanulság meg ép-pen oda illik jellegűl kormányunk közgaz-dasági politikájára föl.

Kormányunk oly sokat költ a lo-va k r a, ezeknek kivált luxus-fajaira, mint aránylag talán a népvédelemre. E mellett tartott és részben tart közgazdasági elő-adókat is, a kik nemesebb, czélszerűbb fajú tanyész-állatokat szereznek és az em-ber azt hinné, hogy a sok országos ál-do-zatnak és a nagy hivatalos apparátusnak megvolt az az eredménye, hogy az ország ló- és szarvasmarha-tenyésztése a legtöbb vidéken lendületet vett. Semmiképen sem teljesült ez a reményünk, mert Zólyom-megyében legalább, a hová pedig — tu-domásunkkal — csaknem salon-kocsikban szállították a faj-bikákat, »a fajta a leg-közönségesebb. A vonó-marha gyenge, mert korán fogják; a tehének a tejelés szem-pontjából silányak s a tenyésztésnél nin-csenek tekintettel a faj nemesítésére. Csak a nagyobb birtokosok s városok magasabb értelmiségű lakossága fogja fel a faj ne-mesítéséből eredő gazdasági hasznót, a mire a tót paraszt a legtrikább esetben képes. Eddig Grünwald. Talán a közgaz-dasági előadók, vagy a hol már nincsenek, a közigazgatási tisztviselők feladata volna »a faj nemesítéséből eredő hasznót a pa-raszt emberrel megismertetni és ennek cultiválását minél inkább terjeszteni. Lehet azonban, hogy a kormány a közgazdasági előadókól is inkább kortes-érdemeket ki-ván, mint szakértelmet és buzgóságot; a ki ily serkentő és némileg önálló szerepet játszik, mint p. o. Debreczen sz. kir. vá-rosa közg. előadója volt, azt a kormány, a kifejtett nagy buzgalom és a lépten-nyomon mutatkozó eredmények daczára, mellőzi.

Nem érdektelen, a mit a füzet a vár-megye ló tenyész-tési állapotáról mond el. Két fedező-állomás van, a hol bá b o l n a i és m e z ő h e g y e s i ménék állanak »a közönség rendelkezésére.« Ide is csak az értelmiség küld lovakat, mert a tót paraszt »nem tudja megbecsülni a jobb lovat s a saját nevelésével sem képes ok-szerűen bánni. Nem tudja bevégni az állat teljes kifejlődését, idő előtt fogja s nincs benne kímélet az állat iránt. Rosszul táplálja, aránytalanul nagy terhet rak szeke-rére, hogy néhány krajczárral többet ke-ressen; nem szereti lovat s kegyetlenül ki-nozza. Ez okozza, hogy a paraszt lova hit-vány, kidomborodó hasával és nagy fejével — idomtalan, elhanyagolt, kimerült és lomha s a megszokott ostorcsapások iránt érzéketlen. Ily bánásmód a legnemesebb származású állatot is tönkretenné!«

A juhtenyésztésről megtud-juk, hogy a Zólyom északi részén készült, de a közeli határu vármegyéről líptai-n a k nevezett turó legjavát a környékbe-

*) »Zólyommegye közg. viszonyai.« Föl-olvasata a m. t. akad. nemzetgazdasági és statisztikai bizottságában, 1887. márcz : 22-én: Grünwald Béla. Külön lenyomat a »Nem-zetgazdasági szemle« 1887 évi folyamából. — Budapest, 1887. Az Ath. r. társ. könyvnyom-dája. 31. l. ára? Ajánlva gazdálkodó olvasóink szives fi-gyelmebe. Szerk.

liek kapkodják el s csakis a középszerű minőség kerül a kereskedésbe, mely azonban a külföldre Ausztrián tul nem jut. Hogy pedig a »líptai turó« számíthatna kelendősegre a birodalom határain tul is és hogy a kormánynak itt is volnának tennivalói, de e helyett itt sem tanusít egyebet, mint érzékhiányt minden iránt, a mi valamely vidék jólété-nek felvirágztatására és az ország jövedel-mének felvirágztatására szolgálna, az a napnál is világosabb.

Nem érdektelen, ha ide igtatjuk a véglesi uradalom irtványosságának rövid leírását, mert közgazdasági tekintet-ben fog emlékeztetni a debreczeni **kaszálo kérdésre** magára is.

»Ez az irtványos lakosság — magya-rázza Grünwald — egyik különlegessége Zólyommegyének, melyet nem hagyhatok említetlen, mert sajátosságai egyenesen gaz-dasági viszonyokra vezethetők vissza s mert keletkezése jellemzi a múlt századok gaz-dasági gondatlanságát.«

»A véglesi uradalom területén az irtványos lakosság száma 15 ezerre tehető s e nagy számot csakis az uradalom nagy terjedelme körülbelül 12 □ mértföld, mag-yarázza meg, mert kisebb birtokon ez a jelenség lehetetlen volt. A múlt századok-ban, mikor az uradalom területét őserdők borították, a jobbágy-lakosság szaporodása következtében, a kinek nem jutott telek a községben, az uradalom tisztjeinek engedél-mével, vagy a nélkül, kiment az erdőbe, ott földet irtott magának, fából készült s szalmával fedett házat, — cstrt épít-tett s ott i g y e k e z e t t megélni. — Tüzelő fát bőven adott a környező er-dő, melynek akkor nem is volt értéke. Az irtványosok száma folytonosan sza-porodott s abban az arányban fogyott az erdő. De az uradalom tisztjei nem gondoltak vele. Idővel számtalan ezer hold erdőt irtottak ki, részint, hogy szántóföldre, rétre s legelőre tegyenek szert, részint mert sok tüzfát fogyasztottak. Így alakultak azok a kopár hegysek, melyek a vasutról is látha-tók, melyek alkalmatlanokká váltak az erdő-művelésre, s a melyet nem lehe-tett használni a mezőgazdaság czéljaira sem. Néhol ezekből az irtványokból egész községek alakultak, de a lakosság na-gyobb része elszigetelve, az év legna-gyobb részén emberekkel nem érint-kező, egyes házakban lakik, melyek félórányi távolságban vannak egymás-tól s több órányi távolságban az anya-községtől. E félvad emberek a civilizá-czió élvezeteiből csak az alkoholt él-vezik, mely e szálas, ép férfiakról és asszonyairól híres lakosságot testileg megrontja. A legközelebb található korca-ma bérlelő szolgáltatója neki az italt, a ki egyuttal bankárja, gypjának s egyéb terményeinek a vevője. Templomba csak sátoros ünnepeken jár le a községbe s gyermekei nem részesülhetnek az elemi oktatásban sem, a nagy távolság s té-len a nagy hó miatt. Az igazságszolgá-ltatás s közigazgatás sem férhet hozzá. Az irtványos rendszeren egy kimagasló dombra építi házat, honnan messze el-lát a vidéken s már messziről megpil-lanthatja a csendőrt, vagy a vgrehaj-tót. Mig csak hozzá érnek, van ideje elrejteti a holmiját, elhajtani marháját a legközelebbi erdőbe, eltávozni hazul-ról vagy elrejteti a hadkötelek legényét. Azért rendszeren éjnek idején szokták őket meglepni a közbiztonság közegei. Így maradtak meg vadászgubna ma is és habár azóta 11 iskolát állítottak fel az irtványosok által lakott területen s a fiatalság nagy része a katonai szol-gálatban tölt néhány évet, még sem érezhető rajtok a polgárisodás hatása. Hajukat varkocsba fonják, mely czifra

sziójban végződik s ezt tartják a férfi fődíszének s szerencsétlenek, ha az ujonczozásnál megfosztja tőle a katonaság kéréseketlen ollója. Majdnem kivét-el nélkül tolvaj valamennyi, részint szükségéből, részint mert kedvők telik benne, mint valami kellemes szórako-zásban. Valamennyi verekedő s több esetben inkább mulatságból késelik m-g vagy verik egymást agyon, mint ellen-séges indulatból. A ki valamely, a mi fogalmaink szerinti büntény miatt eli-télve nem volt s uem ült bizonyos ideig a megyeházában, annak nincs is nagy-becsülete. Az a legény a ki ezen kereaz-tul nem esett guntyárgy az irtványos hölgyek előtt. E lakosság kulturai álla-pota, mely a kedvezőtlen közgazdasági viszonyok eredménye, valóságos kalam-itás a közigazgatásra és igazságszol-gáltatásra nézve, mely nem is fog meg-szűnni, míg az emberek ily elszigetel-ten rendezettebb községektől távol fog-nak élni, erdők között fekvő irtvá-nyaikon.«

Az érdekes rajtot azzal egészítjük ki, hogy a véglesi uradalom és az irtványosok közötti bonyodalom törvényes megoldása oda fejlődött, hogy ezek egy része karhatalommal kitelepített, más része pedig, egyezség után megállapított feltételek mellett, benn hagyott tanyáiban.

A vasutak kiépítése arra kényszerítette a nagy részt fuvarosságból élő s a felvidéket Béccsel és Budapesttel így összeköttesbe hozó népet, hogy a m e z ő g a z d a s á g r a nagyobb súlyt fektessen és e téren az író haladást ál-lapít meg. Zólyom megyében addig, míg Korpona nem csatoltott Honthoz és Libetbánya nem vált nagy községgé, Besztercebányával, Zólyommal és Berz-nóbnányával, öt szabad királyi város volt és a városokhoz közel eső falvak-nak mindig érdemes volt élelmi cikkeket termeszteni. A gazdák sorsát utóbbi időkben itt is súlyosították a két utolsó év rossz termése, az árhanatások és az elviselhetlen állami terhek. A föld-mives bérek 2 frt — 2 frt 50 kr egy igás napszámt, egy férfi napszám 40-50 kr, női napszám 24—28 kr. Sajátságos viszonyokat mutat fel a 3500 lakosu Berz-nóbnánya, a mely városkának legin-kább marha- és juhtenyésztéssel foglal-kozó lakossága a tagosításnak ellene szegül; a marha és juh-legelés kedvéért nem engedik meg a földbirtok elkeríté-sét s a ki természet a földjéről el nem takarította, eltiporják a lakosság nyájai és gulyái. Ha az értelmiség szóba hozza a tagosítást, a szegényebb polgárok, kik aránytalanul sok marhát tartanak cse-kély földbirtokukhoz képest és így fő jövedelmi forrásukat féltik, rögtön zava-rogni kezdenek.

Ezután Grünwald kimerítő képet ad Zólyom megye erdő-gazdaságáról; ennek erdőterülete 255.858 kat. hold, tehát az egész megye-terület 56 százaléka. — Ebből a kincstár tulajdona 148.441 hold, a véglesi uradalomé 36.142 hold, ma-gán erdő-birtok pedig van 32. A magán erdő-k legnagyobb része ki van pusztítva; a »gentry« itt is ebben találja utolsó jövedelmi forrását, az erdő-tör-vény pedig hiányos.

A megyében egykor annyira virágzó bányászat teljesen kimerült; a német eredetű bányászok pedig költöznek a világ mind a négy tája felé.

»A lókvitelli tilalom módosítása. A hivatalos lap közli a pénzügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott miniszter-elnöknek f. évi 18,747 szám alatt kelt körrendeletét, mely lókvitell megiltása tárgyá-ban kibocsátott 1887. évi február 2-án 187. számú és április 6-án 19,277. számú körren-deleteket módosítja.

— **A bolgár ügyek.** Konstantinápoly, jul. 16. A porta körjegyzékére válaszólván, Oroszország kijelenti, hogy mi kifogást sem tesz Koburg herceg személye ellen hogy azonban a jelenlegi szobranyé határozatát nem fogadhatja el Németország, Ausztria-Magyarország és Olaszország válaszaikban kiemelik, hogy készek a berlini szerződésen alapuló bármely megoldást elfogadni. Angol-ország választását még nem ismerik.

B é c s, jul. 16. Koburg Ferdinánd her-ceg legközelebb Ischlbe utazik király ő Felségéhez s azután Pétervárra megy a czári családnhoz.

— **A szerbiai viszonyokról** a bécsi tó-rök nagykövet, mint Konstantinápolyból a Timesnek jelentik, tüzetes jelentést küldött a portának, melyben azt mondja, hogy a helyzet Szerbiában teljesen megnyugtató. — Ausztria-Magyarország, — így szól a levelező, — megtette a kellő intézkedéseket, hogy a szerb kormány ne tegyen okatlan lépéseket s vi-szont, hogy a szerbek ne ragadtassák ma-gukat valamely forradalmi tényre. Arról tehát szó sincs, hogy forradalmi mozgalom törne ki s Ausztria-Magyarország nem tűrne, hogy Mi-lán király trónja megrendüljön. Sadullah pasa végül hozzáteszi, hogy a szerb kérdés fejlődése arra fogja bírhatni Ausztria-Magy-arországot, hogy politikáját határozottan kifejtse, melyet a Balkán félszigetre vonatkozó orosz igényekkel szemben folytatni szándékozik.

— **Az egyiptomi ügy.** A szultán nem szentesítette az egyiptomi egyezményt s az angol nagykövet, ki ez okból ismételve elhalasztotta elutasítását, végre eltávozott a török fővárosból, a nélkül, hogy a szentesítést kieszközölhette volna. Londonban ez az ügy igen kínos benyomást tesz, mert kitűnik be-lőle, hogy az orosz-francia befolyás ismét tulsúlyban van a portánál Másrészt azonban az angol kormány azzal vigasztalja magát, hogy őt nem genirozza az egyezmény bukása. Ha nincs egyezmény, akkor Anglia egyszerűen az eddigi állapothoz ragaszkodik, mely telje-sen megfelel érdekeinek.

Politikai betegsügnk.

Quetelet, a híres kultur történéssz azt mondja: »Szánakozunk a bübösökön, mert a társadalom neveli őket.« Ez volna tehát a mi bübösünknek is a mentségök; hiszen egyesek bűnét a társadalom, a társadalomét a kor eszméi, irányá nevelik. Csak az a kérdés, minő álláspontot foglalt el a mi kormányunk eze: beteges iránynyal zemben?

Emelítettük már a nemzeti politika két fő tényezőjét: az eszméket és tényezőket. Itt kell aztán a Tisza-kormányának erendendő büne-re mutatnunk; eszméi soha sem voltak, tén-yei pedig beteg hajtások. A Tisza-kormány ténykedése kezdetétől máig, nem más, mint a közéletnek elsatnyítása, hogy abban jelen ékeny impulzusok ne támadhassanak. Elalattatása a közérzületnek, lehitése az elvért, eszmékért hevülő vérenek.

Hogy ezt elérhesse, természetesen kerülni kellett mind ama hatalmas kérdések érintését, melyek a nemzeti érzelmet érinthetik s me-lyek talán erős hullámzást idézthettek volna elő a nemzet különböző rétegeiben.

Maga adott példát arra, milyen kevéssre kell nézni a politikai és nemzeti becsületet. Maga a fusio mi más mint a politikai tisztet ségnek lábál tiprása. Megbuktatták a bázas-ság kérdésében? nyul fark maradt a jörendi-ház reformjából? visszavonulása kényszerítet-ték a közigazgatási reform egyik jelentékeny kérdésében? a kormány maradt — Mit neki a politikai becsület? — Rongynak neveztek Egerben a magyar szabadságharc egyik leg-szentebb ereklyéjét, a három színű lobogót? letépték és sárba tiporták Magyarország czi-merét Zágrábban? határsértést követtek el több ízben Erdély határára? lövöldöztek Bel-grádból a magyar hajóra? legszentebb kegye-letünket sértették a Janszky ügy alkalmával, sőt a kormányelnök ugyanakkor meghazudtol-tott felsőbb helyről? a kormány hallgatott, elégtételt semmiben sem szerzett Mit neki a nemzeti becsület!

Ilyen példát mutatott az, kinek a nem-zeti eszmét kellene hazánkban képviselnie, s így aztán képes volt lassankint ez irányt az ő eszközeivel a nemzeti test nagy részébe belejoítani.

Hiszzen azt csak nem lehet eltagadni, hogy ma a nemzet tulnyomó többsége elvvel többé nem foglalkozik. Találunk-e még egy időszakot, a melyben — mint most teszük — egy pártnak tömörülését leplezetlenül egy név, tehát csak is személyhez kössük? han-goztatják-e külföldön a helyi érdekeket, holott nálunk ez a leghatalmasabb agyu. Kertül-e bármely európai törvényhozó testületben oly kevés munka-képes és oly sok kvalifikáltan

ember össze, mint nálunk? s mind ez miért? mert míg a kis Bulgária is országos és nem helyi érdeket nemzeti irányt és nem személyeket keres; s mert nem azt nézi, melyik ember aldozhat „alkotmányos czélok” ra leg-többet, kinek van a vidéken legtöbb befolyásos rokona, ki számíthat — persze illő szolgálat mellett — leginkább támogatásra, hát megválasztja a falu szerény rektorját képviselőjeül, ha arra érdemesnek találja és hű maradt elvéhez.

Ime, tehát kóros politikai állapotunk első oka: a mai kormány által a kor beteges irányára felépített közéleti elcsúszás.

Már most térjünk át a második tényezőre: a középosztály elszegényedésén alapuló politikai szolgálalkúságra.

Ugy látszik, a mi politikai helyzetünk megakarja hazudolni azt a latin közmondást: „Fortes fortuna adiuvat”; inkább mondhatnók, hogy a ravaszokat segíti a szerencse.

A Tisza kormányának jellege: a hatalom vágy, eszköze: a ravaszág, s a társadalomban mutatkozó minden tünetnek hatalom fenntartó céljára való felhasználása. És a végzet, mely ez esetben logikai folyománya a közbirtokosok egykori és helyel-közeli mai gazdálkodási módjának, — a közbirtokos osztály elszegényedését is szerencsésen a kormány kezére játszotta.

De kezdjük elejéről Hazánk politikai szereplésére hivatott népessége három kasztra osztható. Első volna az aristocratia, no ezzel hamar végezhethetünk.

A magyar aristocratia soha se is járult hozzá számbavehető contingenssel a magyar államcsúszás megszüntetéséhez. — Nem csak Kossuth dörögte a forangok fülébe: Veletek, általalok, ha lehet, hanem a mérsékelt, a transactio nagy mestere, Deák Ferencz is hatalmas kikélt az aristocratikus hajlamok ellen. És ha nem is akarjuk azt reájuk, en corp, irányadónak tekinteni, hogy „muszka és osztrak vezetők” lehetnek s hogy — a házassági kérdés alkalmával — behozhatták a felső házba az osztrak feudálisokat, s elmondattak velük a szájkómódra betanult „nem”-et, de azt az állítást merjük kockáztatni, hogy működésük inkább sport, mint hivatal.

Ez a „felső tizezer” tehát alig jöhet számításba; német szagu tulloyalításuk pedig epenseggel a centralisatorok táborába képesítik őket.

Rang szerint második helyen, de prestige-ére és multjára nézve az első a köznemesség, s illetőleg a mint őket a beléjük olvasztott új elemekkel együtt nevezik. A közbirtokos osztályt illeti. Tudva lévő dolog hogy a nemzet és haza fenntartó osztály a közbirtokosság volt, — ő volt maga a nemzet.

Ez véde századról-századra a hazát kardjával, vagyonával és tanácsával és igen gyakran épen az aristocratia tulkapásai ellen.

Ez a régi közbirtokos osztály még ma is a legnagyobb contingensét adja a politikai téren működőknek, ám miként Apponyi gr. helyesen mondá: nemcsak megfogya, de nagyrészt meg is törve.

Tény az, hogy a közbirtokos osztály az utóbbi évtizedekben mindinkább lejjebb-lejjebb szállt a vagyonosság lejtőjén, — úgy hogy ma csak töredéke, romja létezik. Már pedig az anyagi gondoknak első stadiuma is képes a közbirtokosok iránti lelkesedést alább szállítani, elfojtani, a második stadium pedig a patria helyett a patronust tolja előtérbe, és ha közel van a teljes megfenekeléshez, igyekeznek az alázatosság és szolgálalkúság sajkáján a hivatal révébe menekülni.

Itt ismét kénytelenek vagyunk, ama általunk másutt már felemlített tényre hivatkozni, hogy Magyarország, hivatalait tekintve ma nem más mint asyuma a végzett földes uraknak.

Am ezen eddig független elem elvesztése által kétszeres csapás háramlott a nemzetre. Az ország lakóinak azon része, s mondhatjuk tulnyomó többsége, mező gazdasággal foglal-

kozik, elvesztette bennök független vezéreit, már pedig az ezek nélküli actióra nem képes, másrészt pedig, épen a független vezérekből commandó szóra hallgató, hivatalos apparatússá vált hatalmasak körmei közé kerülve, az ellen-áramlat által uraltatnak.

A mi a harmadik kasztot a városi polgárságot illeti, az még gyermekkorát éli a politikai téren, s így az anyagi helyzetel küzdők, helyi érdekek által vezérelt s a hivatalnok-sereg által presszionált, de különben is politikai tradícióval nem bíró elem a helyzetben nem sokat lendíthet. Ime tehát kóros állapotunk — második tényezője: a politikai szolgálalkúság.

Rónay Imre.

KARCZOLATOK.

(Ne féljen Tisza! — Kormány és elemek — Mit tegyen Bulgária? — A Boulanger-nóta. — Csemegi urnak. — Az arany r. zsa. — Az értesítőközl. — A miniszteri nyugdíj.)

Egy angol emlékiratban olvassuk, hogy a nemrég elhunyt híres amerikai költő Longfellow egykor Massachusetts egyik kis városában járt, hol épen nyilvános felolvasást tartott valaki az ő műveiből. Longfellow is ehment kíváncsiságból a felolvasásra s midőn a felolvasás végével a hallgatóság zajos tapsokban tört ki, Longfellow mintegy önkénytelenül megszegni kezdett s „sz z a m á r s á g”, „o s t o b a s á g” szavakkal adott kifejezést nem tettségének. A felbőszült yankeek rögtön rárohantak, hatalmasan eldöngözték és aztán kidobták a hallgatóság közt volt a vendéglős is, kinél Longfellow szállva volt s ez a mint hazza ért, első dolga volt vendége holmijait az utcára dobni. A költő tehát éjnek idején fedél nélkül ácsorgott az utcán s roppant fáradtságába került, míg be bírta bizonyítani a lelkesnek, hogy ő maga Longfellow, a ki maga sem tudja, minő ötletről, kipszégte saját költeményét. A hír, hogy Longfellow a városban van, villámgyorsan terjedt el s egy óra mulva már pompás faklyásmenettel tisztelték meg a kidobott költőt s megtraktálták egy feltuccat díkizóval.

Nos, ha Tisza Kálmán egy nyilvános helyen, ösmeretlenül megjelenne és „szamárság”-nak, „ostobaság”-nak nevezné a saját politikáját, ez neki korántsem okozna annyi kellemtelenséget, mint Longfellownak.

— „Még azt is ráfoghatók a kormányra, hogy ő az oka a sok elemi csapásnak és balesetnek!” — mondá nekünk egy mameluk ösmerősünk.

Hát — igaz van a mameluknak; csakugyan van része a sok elemi csapásban és balesetben a kormányának is.

Be lehet bizonyítani. Árvizek vannak? Mért építette a kormány oly slendrián módon és mért vette át oly szembelnyújtó módon a gátakat és zsilipeket? Mért végezteti oly szakértetlenség és lelkiismeretlenség a vízszabályozásokat?

Tűzek dühöngenek? Mit tett a kormány arra nézve, hogy a b i z t o s i t á s terjedjen és bec sületesen esz-közöltessék? Mért van oly sok falu tűzoltószerek nélkül?

A p k s i k o m p f e l d ű l t e számos emberéletet semmisített meg? Hogy tudnak megtűrni ily rozzant közlekedési eszközöket?

Hát a jászberényi katasztrófa? L e n n e c s a k a h o n v é d s é g n e k t ű z ö r s é g e , h á t a k k o r a t i s z t j e i

is t ű d n á n a k b á n n i a r o b b a n ó s z e r e k k e l !

Egyszóval, ez a kormány maga is egy óriási elemi csapás a szegény magyar hazán!

Addig-addig szekirozzák a szegény Bulgáriát a hatalmas és Oroszország asszal, hogy a választott fejedelmet nem ösmerik el, a míg egy szép napon fogja magát és átalakul — respublikává.

Majd akkor eszök nélkül segítenek nekik fejedelmet választani magok a hatalmasak és ösmerik fejedelmül, ha mindjárt György Endrét választják is meg a bolgároknak.

*

Senki sem csinál oly nagy reklámot Boulanger mellett, mint az — ellenségei.

Valami Boulanger hymnusz készült és annak éneklése, játéka el v a n t i l t v a .

Ugy járnak vele, mint az egyzseri debreczeni tanács a „Dongó” nótával, mikor meg is történt, hogy:

„Debrecezen kidobolták,
Hogy a Dongót ne dalolják.”

A „Dongó”-ból lett végre „Csak a z é r t i s d o n g ó”-nóta! Így lesz majd a Boulanger hymnusszal is.

*

Minő bakokat lö néha az a híres angol parlament is, ténylesen illusztrálja a következő komikus eset: A parlament a mult években törvényjavaslatot fogadott el, mely elrendeli hogy bizonyos vétségnek a büntetés fele a királynőnek küldendő be, fele pedig a feljelentőnek kézbesítendő. A büntetés kiszabását a tjavaslat egy külön bizottságra ruházta. Egy idevágó eset történt nemrég, midőn is a bizottság az illető „nyilvános megkorbácsolásra” ítélte. A bírő aztán, midőn fogamatositani akarná az ítéletet, kétségbeesetten vakarta a fejét, miután a törvény határozottan kimondja, hogy a büntetés fele a királynőt, fele a feljelentőt illeti. Természetes, hogy a parlament a törvény hozásakor pénzbürséget értett a bírő és alatt. A szerencsétlen bírő kinjait még inkább növelte a vádolt ügyvédje, ki jól ismervén a törvényt, macacsul ügyvelte, hogy az ítéletet szószerint végrehajtsa. A vége aztán az lett, hogy a vétkest szépen szökni engedték!

Kár, hogy Csemegi ur, kihagyta kodexéből a botbűntetést. Ha bevette volna, akkor az ilyen büntetések fele teljes joggal őt illetné meg!

*

Nagy kitüntetéseképen írják, hogy a pápa ez idén nem királynőnek, de egy derek amerikai k. a-nak ajándékozta oda az a r a n y r ó z s á t ; azért, mert a k. a. óriási összegeket adományozott katolikus czélokra

Az amerikai kisasszonyok többnyire érnyesek. Valjon elfogadja-e a k. a. az arany rózsát, mikor abban részesültek már oly uralkodónok is, a kiknek életük valóságos szemetes ládája a botránynak és parázna-ságnak?

*

Egy fővárosi lap közli az iskolai értesítőközl. a jeles osztályzatú tanulóknévsorát. A jeles osztályzatú tanulóknak mintegy kétharmadrésze zsidó.

A magyar gentry fiaiból telik ki viszont

a rossz osztályzatú csapatja. Ezek többnyire ki nem elégitők és antiszemita k.

Jobb szeretnők, ha minden magyar fiu e helyett volna jeles és antiszemita egyszere.

*

Sokat szidták az ellenzéki képviselő-jelöltek a kormányt pazarlásaiért és szidták kivált a teljesen fölösleges és jogtalan miniszteri nyugdíjak megszavaztatása miatt is. Mert megjegyzendő, hogy azelőtt m e g h o z a t t a k , most már csak megszavaztatn a k .

— Barátim, szólj az egyik szónok, San Franciskóban egy ügyvéd halt meg nemrég, ki egy szerencsétlen vállalatban minden vagyonát elvesztette s oly nyomorba jutott, hogy ismerősei gyűjtést rendeztek illő eltakarítására. Az aláírási ível ellátogattak egy takarékos-ságáról híres uri emberhez is s kérték, írjon alá az ügyvéd temetésére legalább ötven centet (fél dollárt, vagyis egy forintot) „Nem,” mondá a takarékos ur, itt van 15 dollár, temetessenek el önök mindjárt h a r m i n c z ü g y v é d e t r a j t a . Hasznos dologban nem szabad takarékoskodni! Nos, folytató a szónok, én megszavazom a miniszteri nyugdíjakat, de csak is úgy, ha a mostani kormány, kezdve az elnökén, t ű s t é n t é s n y o m b a n — n y u g d i j a z z a m a g á t ! . . .

Gili Balázs.

HELYI HIREK.

* 28° R. árnyékban Nem holmi apró-cseprő hőmérő, hanem egy kipróbált nagy thermometer mondja azt, hogy 28 foknyi meleg levegőben lát még az árnyékban is napi dolgai után a debreczeni emberiség. Ha pedig az árnyékban ennyi, akkor a napsütött helyeken legalább is 31-32 fok a meleg, a mi már egészen aequatorialis állapot. A földrajzok értesítése szerint Dél-Amerikában, az Amazon folyó környékén, a legnagyobb hőmérsék 28-33 fok R. között váltakozik. Tehát, ha így halad meleg dolgában, rövid idő alatt sikerül elérnünk a derek brazilianusokat, a kik ilyenkor naphosszat alsznak a lapostetejű házak hátsóiban, mi pedig firkálunk, hogy szét megy a papir az ujjaink alatt, és sohaunt nagyokat, hogy — haj, de melegük lehet most a — brazilaiaknak!

* A nagy-hatvan-utcai baromvásártéri közúti vasutnak lapunk mult heti egyik számában ismertetett ügyére visszatérve, örömmel tudatjuk, hogy ezen közúti vasútvonalat pótló vasut kiegészítésének kérdése gyors lépésben halad a megvalósulás felé. A mint a vasutasok mondani szokták: „be hozni” akarják ugyanis az alapítók ama késedelmet, mit az engedélyezés kérdésében — lapunk említett közleménye szerint a piac-utcai közúti vasut részéről szenvedtek, — komoly szándékuk nevezetesen az alapítók, miszerint e közúti vasut már az októberi országos vásár alkalmára elkészülve, — forgalomban legyen. — És ezen szándék megvalósulását mi nagyon is hihetők tartjuk, mert f. jul. hó 16-án az alapítók népes gyűlése már a város-háza kis tanácstermében megtartott, ottan az alapítók úgy szólnak társaság megalkakulak; megállapították a részvény aláírási felhívás s intézkedés történt, hol helyzetessenek el azok a végett, miszerint mindenki által aláírhatók legyenek, ki azokra aláírni kíván; megalakított az intéző választmány, élén kir. törvényszéki bírő Lengyel Imre ural, s a választmány felhatalmazást nyert a kiépítés ügyét lehetőleg előkészíteni. Igazolva látjuk továbbá előbbi közleményünket s ennek különösen azon állítást, miszerint e vssut mielőbbi kiépítése közérdek, azzal, hogy ezt a város hatósága is előmozdítani igyekszik s e czébból

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

Poloskás szerelem.

(Humoreszk.)
Irta: Harangi József.

— Bizony hatvankét éves már Gányi Boldizsár uram és agglégény. És még ekkoraig semminemű asszonyi teremtést meg nem ölelt, sem pedig meg nem csókolt soha. Korántsem azért, mintha nőgyűlölő lett volna!

Boldizsár ur nagyon jámbor ember, nem gyűlölt és nem gyűlöl ő senkit, sőt örül mindennek ezen a szép világban. Szereti ő a nőket is — távolról nézni, sőt néha arra is főlátorodik hogy elbeszélget a szomszédasszonyaival; szereti a töltött káposztát, a malaczepcsenyét, a bort, a sört, meg mindenféle enni és inni valót.

De mégis van olyas valami, a minek ha csak a nevet hallja is dühbe jön és öszszeszedi azt a zsidó teremtést Noénak, a miért bárkájába bevitte. Ez a valami pedig a poloska.

Ettől fél Boldizsár ur, meg ezt gyűlöli s ez a gyűlölet kereszt az ő hátán, (még pedig nagyon keserves kereszt), a melyet élte fogtáig hordoznia kell. Ha valahova látoga toba megy a világért le nem ülne a divánra, vagy másnemű, bőrrrel, posztóval bevont bu-

torra, — mert fél, hogy az az impertinens jószág belemászik a ruhájába és megharapja a bőrt.

Ezért hacsak elkerülheti, senkit se látogat meg, ha pedig mégis meg kell tennie, oly vigyázattal mozog, mintha dynamitot hordozna a zsebében.

Kávéházba, kaszinóba nem jár, mert mindakettő poloska fészek; új ruhát magára nem vesz, ha pedig törül-hegyre meg nem vizsgálta, paprikafüsttel át nem járatta, hogy valamiképen benne ne maradjon egy „irmagu” ama vérengző házi állatok közül.

Vendégeket nem öromest lát; mert hátha gonoszul elhíntik nála az ő ellenségét, emberekkel közlelő nem szivesen érintkezik mivel nem tudja: kibem mi laktatik. Egy szóval Boldizsár ur örökös nyugtalanságra van kárhoztatva, egyedül a poloska miatt akarata ellen misantropnak kell lennie.

Honnan eme nagy lelki háborúsága Boldizsár urnak a civilizáció amaz előhírnökei ellen? Annak története van, még pedig igen szomorú.

Nem volt Boldizsár ur mindég olyan mogorva öreg ember, mint a minőnek most ismerik; vala ő hajdanában huszonhárom éves ifju is, a mikor még csak jegyző volt a törvényszéknél, jelenleg pedig már egy eli napjait mint nyugalmazott bírő. — Még akkor ott lakott a gyaplyu utcában egy öreg német asszonyságnál. Fölötte meg volt elégedve a

sorsával mindaddig, míg észre nem vevé, hogy annak az öreg asszonyságnak Linka nevű leánya nagyon szép leány ám, azért hogy német. Mikor pedig ezt észrevéve oda lett az ő lel-kének nyugalma rögtön.

Mintha kiserelték volna a szívet. Az előbbi komolyság helyett egyszerre megmagyarázhatlan idegesség, ábrándozásra való szokatlan hajlam váltotta föl. Kezdetre nagyra becsülni a holdat, fohászzkodott hozzá irgalmatlanul.

Boldizsár ur nagyon csudálkozott ezen változása fölött.

El nem tudta gondolni, hogy mi baja lehet az ő — a z ő — micodájának is? — igen, a gyomrának, mert egy idő óta az eledelem sem esett neki jól. Azt még nem merete bevallani, hogy a szívének van baja. — Ső hajtozott, soványodott, sápadt és szemlátomást közeledett a sír felé.

E rettenetes állapot így tartott egy negyed évig. Következő negyedév elején előre lefizetvén a lakbért az öreg német asszonyságnak, föltette magában, hogy ez ünnepeles alkalomkor szólani fog Linkával. — És midőn kifelé jött az asszonyság szobájából, megállott a szalonban, a hol Linka nagysám egy himző rámarra hajolva szorgalmasan nézte az ablak alatt elvonuló hatonaságot.

Oda ment a leány mellé és mondá:

— Jó napot kívánok, kisasszony!

— Jó napot, Gányi ur!

— De szép idő van, kisasszony.

— Bizony nagyon szép.

— De még holnap is szép idő lesz.

— Ugy látszik, Gányi ur.

— Talán még holnaputánra is szép időre számíthatunk.

— Meglehet, Gányi ur.

— Az hiszem, az egész héten át sütni fog a nap.

— Miért hiszi Gányi ur?

— Mert — mert —

Boldizsár ur gondolkozni kezdett, mi az ördögért is hiszi ő, hogy egész héten át sütni fog a nap?

Tudja az ördög! — Utóljára avval vagta ki magát, mikép nagyon szép holdvilágos éjnek vannak most.

— Biz az ugy van.

Azután ő feléjszakán keresztül elábrándozik, ugy elnézi a holdat, hogy belefájul a nyaka. Hát a kisasszony nem ugy tesz? De bizony a kisasszony is ugy tesz — Azután ő azért nézi a holdat, mert nagyon — hogy is csak? — nagyon rosszul érzi magát. Hát a kisasszony? No, hisz a mi azt illeti, a kisasszony is rosszul érzi magát.

E szerint, mivel mindketten a holdat nézik nem lehetne-é ugy intézni a dolgot, hogy együtt nézzék? Miért ne lehetne? Lehet biz azt!

Vége köv.

ja. Ezek többnyire antiszemita... den magyar fiu e... antiszemita... zéki képviselő... saiert és szidták... joggal minisz... asa miatt is. Mert... meghozat... szavaztat... yik szónok, San... meg nemrég, ki... minden vagyonát... tott, hogy isme... eltakarítására... egy takarékos... s kérték, írjon... legalább ötven... (forintot) „Nem... an 15 dollár, te... n harmincz... z nos dologban... Nos, folytatá... miniszteri nyugdi... mostani kormány... nt és nyoma... magától... Gili Balázs... EK... an Nem holmi... gy kipróbált nagy... y 28 foknyi me... rnyekben is napi... beriség. Ha pedig... napusított helye... a meleg, a mi... pot. A földrajz... aban, az Amazon... b hőmérsék 28-33... at, ha így balad... t sikerül elér... a kik ilyenkor... teju házak hü... gy szet meg a... ajtunk nagyokat... most a — bra... baromvásártéri... heti egyik szá... zatárven, örom... zükségletet pótló... e gyors lepesen... mint a vasutasok... akarják ugyanis... mit az engedé... emített közle... kuzati vasut... szándékuk ne... iszerint e közti... gos vasár alkal... ban legyen. —... valóságát mi... mert f. jul. hó... se már a város... tartatott, ottan... aságga megal... részvény aláírá... l helyzetessenek... mindenki által... aláírni kíván... asztmány, ele... Inre ural, s... nyert a kiépítés... igazolvány látjuk... s ennek külö... vssut mielőbbi... ezt a város... szik s e czébből... sszony... p idő lesz... ra is szép időre... beten át sütni... kezdett, mi az... héten át sütni... ra avval vágta... ldvilágos éjek... sztul elabrán... y belefájul a... gy tesz? De... — Azután ó... on — hogy is... magát. Hát a... leti, a kisasz...

a hatvan utcazi temető előtti — most a rabok által műveltetett — földterület már e vasúthasználatára átengedni megígérte. — s a talpfákat pedig részlegesen által kielégítendő méltányos árban fogja adni a kívánt mennyiségben. Csak az van tehát hátra, hogy a polgárok főleg a mezőgazdák is tegyék meg kötelességüket, vásároljanak részvényt s ezzel a baromvásár ügyét s saját érdekeiket mozdítsák elő, mert ma nem a hatóságtól lehet s kell mindent várunk, hanem társadalmi uton önmagunknak teremteni — vásárt s közlekedési eszközöket. Legközelebb közölni fogjuk az aláírási felhívást.

Az idegenek Debreczenben. Megírjuk főleg azért, hogy a környékbeli előjáróságok figyelmeztessék eleve a munkát keresni bejövő embereket, hogy az itteni rendőrség semmi szín alatt nem tűri meg a tartózkodást igazoló-leveél nélkül, s már eddig is számtalan egyént kik igazolvánnyal nem bírtak, eltolonoztatott, kik aztán méltatlanul kodva emlegettek, hogy ilyenmő szabályról tudomással nem bírtak, holott az előjáróságok korábban figyelmeztetve lettek.

Debreczen — fűrdőn. Debreczen minden tekintetben nagyvárosiasodik, még abban a tekintetben is, hogy a nyári hónapokban teljesen kihál, mert a közönség legnagyobb része a város körüli kertekbe költözik, vagy fűrdőbe utazik. — A fűrdők közül legelőbb Karlsbadban időznek. — Itt vannak ugyanis Simonffy Imre kir. tan. polgármester, Aron Miksa, Fehér Herman sat továbbá Tóth Ferencz tanár Korytniczán, Biederman Józsefné Buziáson, Szepessy Antal né Bártfán, Kemény Mórné és nt. Csiky Lajos tanár Feketehegyen, Péchy Mihály Czikon, Geiger Dezső Ischben, Magdics György Magyar Egregyén, Lichtenstein Mózes Jenőháznál, Tóth Gyula Lipiken, Rosenfeld Jakab Marienbádon, Gáspár Imre szerkesztő Sziácson, Vértési Arnold és családja Lublón, Weisz J. Lajos és Nagy József Gleichenbergben, Nadányi Sándorné Szobráncon. nt. Nemethy László Bártfán, Kovács B. Gyula Aueben, Barcz János Bars Szklenón, Simonffy Sámuel Trencsen-Tepliczen, Tordai Gáborné Kabola-Poleánán ft. Révész Bálint püspök Bikszádon, Österlam Ernőné Püspökfűrdőn, Nagy Ferencz ügyvéd Új Tatráfűrdőn, dr. Scheer Benő ügyvéd Korytniczán.

A nagyváradi vendégek fogadására a lázas tevékenységgel készülődik a helybeli kereskedő ifjúság, melynek élén egy városunk pénzintézetei, nagyobb vállalatai s elsőrangú üzletei főnökeiből álló — 50 tagú bizottság áll. Az egy napot teljesen betöltő programm oly változatosan lett összeállítva, hogy az nemcsak a városunkat nem ösmérvő vendégeket szórakoztassa; ha nem hogy a helybeli intelligens közönség is, örömmel vegyen annak minden számában részt.

Caveant consules! Azon hirt vetűdik, hogy H.-Szoboszlón a kormánypart már is megindította a mozgalmat György Endre érdekében holott György Endre egyáltalában nem nyilatkozott még a felől, hogy Szoboszlórl fog-e lemondani. Ezzel szemben figyelmeztetjük és kérjük a szoboszlói függetlenség párt vezetőit, hogy álljanak résen s ha Szoboszlón csakugyan új választásra kerül a dolog, mutassák meg György Endrének, hogy merre van az ország útja, a mint a nánásiak megmutatták!

Posta- és táviróigazgatóság Debreczenben. Az az örvendetes hír szárnyal, hogy az ez idő szerint még Nagyváradon székelő posta-igazgatóságot felfoszlatják s az egyesített posta- és táviró-igazgatóságot Debreczenbe helyezik át.

Tanácsbíró választás Debreczenben. A nagyvárosi önkormányzat részéről a fűrdőn küldöttései f. hó 14-én számították össze az egyházmegyei világi tanácsbíróra adott szavazatokat Szoboszlóval megválasztott Nagy Ferencz egyházmegyei világi főjegyző.

Tanító képességi vizsga. Tiszántúli ev. ref. egyházkerületünkben a f. évi augusztus 28-ika van kitűzve a tanítóképeségi vizsgára leendő jelentkezőkre. — Az írásbeli vizsga augusztus 29-én, a szóbeli pedig augusztus 30-án és a következő napokon tartatik.

Vasúti nyiregház-mátészalkai vasút — mint értesülünk — a közforgalomnak augusztus hó kezepeán multhatatlanul át fog adatni.

A dógy. A közadók kezeléséről szóló 1883-ik évi XLIV. törvényzikk 36-ik §-a értelmében különböztetett pénzbírság terhe alatt kötelesek az adózók, adókönyvecskéik kiegészítése végett jelentkezni; — ugyanazért felhívjuk az adózott lakosok, hogy miután már a folyó évi különböző adónemek előírása befejezés alatt áll, adókönyvecskéik kiegészítése végett a városi adókövető hivatalban jelentkezzenek. Továbbá; minthogy fent jelzett törvény 55-dik §-a értelmében a III-dik évfolyam adófizetéséért július 1-én esedékes volt, figyelmeztetnek a város adófizető lakosai, miszerint a most említett III-ik negyedik eső, valamint a most évről fizetendő maradt adótartozásaikat a városi adókönyvtárba Augusztus 15-dikéig befizetni igyekezzenek, mivel a nem fizetők késedelmi kamaton kívül a fent idézett törvényzikk §-a szerinti 3 forintot 50 forintig eső évfolyam adótartozás után 5 krajczáros megintóval, 50 forintot felül eső határléktól 10 krajczáros megintóval lesznek terhelve; a kik pedig még ehhez 8 napra sem törlesztik adótartozásaikat,

a zálogolás és árverés fokozatos költségeit is kénytelenek lesznek fizetni. Debreczen, július 4-én 1887. A városi tanács.

Ezresbankok. Azt mondja ugyan még a nota is, hogy: „ezresbankok de szép papírosok, de hát minden szépsége mellett nem tudták használni venni Nagy-Károlyban. Mikor e héten a tüzkarosultak közt újabb segélyt akartak kiosztani, mert az egész városban nem lehetett ezres bankot felváltani; az ottani polgármesteri hivatal aztán 18 darab ilyen ritka papírosot bepakolt s elküldte Debreczenbe az osztr. magyar bankhoz felaprózás végett.

Kisújszállási ev. ref. egyházközség 100 frttal a magyar protestáns irodalmi társaság alapítói sorába lépett. Üdvözöljük a derék gyülekezetet és szívből kívánjuk, hogy ez általa adott szép példának nepebb egyházaink közül sok követője legyen!

H.-Nánási írók nekünk, hogy az ottani polgári olvasó-kör f. hó 10-én választmányi ülést tartott, melyen felolvastatták s örömmel elfogadtatták Gáll István elnöknek lemondása Gáll István kénytelen volt lemondani mert különben menesztett volna az elnöki székéről. A választások alkalmával ugyanis eljárt a kormánypart érdekében koteskedni s a függetlenség irányú kör ilyen elnököt többé nem tűrethet meg. — Ugyanezen választmányi ülésen elhatározottak, hogy a „Debreczeni Ellenőr“-t többé nem fogják járattni, mert a választás alatt nevezett lap cenzúros koholmányokkal ártott Nánási jó hírenek. Végül az is elhatározottak, hogy a polgári olvasó-kör nevét „48-as és függetlenség kör“-re változtatja. Kívánjuk, hogy ezen szép új név alatt még nagyobb virágzásnak induljon a kör.

A czepléd-utcazi újtemplom kulcsát adása az építetkezést által f. hó 15-én történt meg. A Kövesdi János által öntetett negyedik harang e hó végén megérkezik. A templom belmunkálatai serényen folynak, s így reményelhető, hogy ezen mozaik templom mielőbb átadható lesz a hívek ajatalkodására.

A közraktár, mely a régi czu korgyár telepen van, már majd egész elkészült, illetve átalakult a czukorgyári épületekből. Tudvalevőleg a vasuti pályaudvartól egy szárnyonallal lesz összekötve a raktár helyiség, mely a katona kórház mellett lesz el. E szárnyonallal is elkészült már, s most homoklák a sinközöket.

A nagyváradi vendégeket fogadó bizottság névsora. Alább közölt névsor, városunk kereskedőinek s fiatalágának színeiből van összeállítva; a garantált nyújtva egy felől a vendégek méltó fogadásáról; másfelől, hogy a helyi intelligens közönség minél nagyobb számban fog abban részt venni. Elnök: Bíró József. Alelnök: Baltigh Géza. Jegyző: Tóth Kálmán. Pénztárnok: Szabó Zsigmond. Bizottsági tagok: Aron Jenő, Benyáts Emil, Benedek Árpád, Bosznay Károly, Boros Izidor, Grinyák István, Donogán István, Engesszer József, Fürt Ödön, Falk Armin, Gánofszky Lajos, Gyenes Lajos, Györfly Aladár, ifj. Gyurky Sándor, Hajós Antal, Hönig Árpád, Jánosy József, Dr. Király Ferencz, Kalenda János, Kovácsy József, Kiss Károly, Löfkovits Arthur, Lichtenstein József, Leitner László, Lusztig Károly, Mayer Emil, Molnár Ferencz, Nonn Endre, Pály István, ifj. Pájer József, Rickl Géza, Rózsavölgyi Imre, Rózsza Géza. Szepessy Gusztáv, Szentkirályi Tivadar, Stenczinger Géza, Stern Izidor, Stern Armin, Szuts Kálmán Somossy László, Ujlaki Béla, Zádor Lajos.

Figyelmeztetés. (Kivonata az 1868. évi XXXVIII. törvényzikknek.) 1. §. Minden szülő vagy gyám, ide értve azokat is, kiknek házában gyermekek mint mestertanítványok vagy házi szolgák tartatnak, kötelesek gyermekeiket vagy gyámoltjaikat (ha nevelésről a háznál vagy magántanítványban nem gondoskodtak) nyilvános iskolába járattani, életidejük 6-ik évének bető téséttől egész a 12-ik, illetőleg 15-ik év bető téséttől. 2. §. Azonban a testileg vagy szellemileg gyenge gyermekeket, a tisztí orvos bizonyítására, az iskolai szék (117 §.) rövidebb vagy hosszabb időre fölmentheti az iskolába járás kötelessége alól. 3. §. Ragályos bajban vagy elmebetegségben szenvedők, avagy taníthatatlan tompa elméjűek kizárandók a nyilvános intézetekből. 4. §. Ha a szülők (gyám vagy gazda) a tankötelezett növekedést az iskolától vissza tartja: ebből kötelességének teljesítésére komolyan figyelmeztetendő. — És ha az e célra szolgálható erkölcsi eszközök felhasználása sikertelenné bizonyulna be, s a tankötelezett növekedést az iskolától továbbra is visszatartatnék: a kötelességet ekként teljesíteni nem akaró szülő (gyám vagy gazda) első ízben 50 kr-ra, második ízben 1 forintira, harmadik ízben 2 forintira negyedik ízben 4 forintira büntetessék az iskolai pénztár javára. Sőt ha még ezen négyeszeri büntetés sem térítene a szülő (gazdát vagy gyámot) kötelességének teljesítésére: akkor az illető iskolai szék erről a felsőbb iskolai hatóságnál jelentést tesz, mely aztán az iskolától visszatartott tanköteles gyermek számára a közlegi hatóságnál külön gyám rendelését is szorgalmazhatja. 5. §. A mulasztást igazoló eseteit a közzoktatási miniszter által kiadandó rendeletben állapítatnak meg. 6. §. A szülőknek és gyámoknak szabadságukban áll gyermekeiket háznál, vagy bármely vallásu magán és nyilvános intézetekben, ugyszintén más helyiségben levő tanítványokban neveltetni. Erről azonban a szülők vagy gyámok a helybeli iskolai széknek bélyegmentes bizonyítványt tartoznak előmutatni; valamint

az illető iskolai hatóságok is kötelesek ügyelni hogy az ily gyermekek legalább is oly oktatásban részesüljenek, minőt a törvény szerint berendezett nyilvános elemi népiskolákban nyervehetnének és a kötelezett évek tartamig tanítassanak. Figyelmeztetnek a szülők, gyámok iparos mesterek, kereskedők, hogy gyermekeiket, gyámoltjaikat, tanulóikat a reájuk nevére kötelezett iskolákba pontosan járassák, különben ellenők az idézett törvény 4 §-sa szigoruan alkalmazásba fog vétetni. A városi tanács.

A Nyir-vízszabályzó társulat rendkívüli közgyűlése, e hó 7-én Nyiregyházán, igen szép számmal egybegyűlt érdekeltség jelenlétében tartott meg. Miután a múlt évben kiküldött bizottság is javaslatba hozta a pótcatornázási terv kivételre előirányzott 250,000 frt költsénekk szükségességét, a közgyűlés nagy szavazattal többséggel megszavazta és egy küldöttséget választott, mely hivatva lesz a társulat sajnós állapotát a magas miniszterium előtt is feltárni. A dolog ily állásában remény van, hogy az oly régóta függőben levő csatorna kiépítés, végre valahára befejezést nyerend.

Tánczvizsga. A debreczeni iparos-kör 1887-dik évi július 31-kén vasárnap a teljesen kivilágított nagyerdői Dobosfele pavillonban könyvtára és saját pénztára javára zártkörű fényes nyári vizsgát rendez. Belepti-jegy személyenként 1 forint. Belepti jegyek előre válthatók: Szedlák József pénztárnoknál, ezenkívül Lőrincsik László, továbbá Serli Ede és Huber József üzlethehelyiségekben és este a pénztárnál. Kezdeté este 8 órakor Táncz-zenész Rácz Károly zenekara lesz, ételekről és italokról a bérlek gondoskodnak. Felülfizetések köszönettel fogadottnak s hirlapilag nyugtáztatnak. A rendezőség.

Összehasonlító statisztika a Jun. 16-tól jul. 2-g terjedő héten Budapesten született 297 gyermek, elhalt 264 egyén; Debreczenben szül 33, elh. 33; Pozsonyban szül. 49, elh. 50; Kecskeméten szül. 41, elh. 27; Aradon szül. 23, elh. 28; Kassán szül. 17, elh. 23; Kolozsvárt szül. 12, elh. 11; Sz.-Fehérvárt szül. 14, elh. 21; Kun Felegyházán szül. 34, elh. 11.

Lövészeti. A július 17-én tartott lövészeti díjat nyertek: szegélyessel Budaházy Miklós 1 drb 10 frankos aranyat, legjobb mély lövéssel Dr. Brutmann 1 drb 2 frtos tallért, legtöbb körölvéssel Szűcs Károly 1 drb 1 frtos tallért.

A kis kassaiak panasza. Tul a czepléd-utcazi temetőn fekszik az u. n. „olaj-útó“ városrésze, vagy más néven „kis kassa.“ hol több száz főnyi lakosság él. Eddigelé az ottani lakosoknak évek hozsu során át még volt engedve, hogy a vasuti vágányon járjanak keresztül, — most azonban a vágány elébe — minden ok nélkül — árkot hányattak. A kis kassaiak a miatt folyamodványt nyújtottak be a városi tanácshoz, mely remélhetőleg kedvezőleg fogja az ügyet elintézni.

Telebörtön. Nem is olyan nagy summa szükségeltetett hozzá, hogy a város házbörtönhelyiségeket megteleljen egészen. A meg „szükséges“ lejtásmot beszoigaltatták a mult éjeli érjartok, melyek közel 30 egyént — jobbra a munkás osztályból — láttak el egy napi ingyen szállással.

Időjárás. Európában: A kontinens közep részében volt nagy légnyomást (764—763) a depresszió (757—750) az Észak-tenger felől a Fekete-tenger felé (764) tartva, Magyarország felett (760—761) két felé választja. Az idő többnyire csendes, derült, száraz, nagyon meleg.

Hazánkban: Keleties, részben nyugotias, gyenge szelek mellett, a hőség még nagyobb lett, a légnyomás a nyugot-keleti közep részben kisebbedett. Az idő csendes, derült, száraz, nagyon meleg. Az e hó 14-kén előre jelzett idő, derült jellegével végződik s változó jellegű öltve, jövőre kisebbded mellett egyre több helyi esővel lesz. Bécsi távira ok delután 2 ára 38 percig nem érkezik.

Kilátás a jövő időre: Hazánkban: nyugoton változó, keleten még derűs; idő várható, helyenkint esővel és zivatarral, hőkisebbedés mellett.

Gyógyászati gyakornokoknak egy helybeli jó meneteli gyógytárban egy 4—6 gymnasiumot végzett ifju felvételt. Ertekezhetni kiadóhivatalunkban.

x 50 000 forintra rug a Kincsem-sorsjáték fönyereménye, melynek még ezenkívül 4874 nyereménye van, s ez által rendkívül kedvező nyeremény-kilátást nyujt mindkét is nem mulasztatjuk el a t. olvasóink becses figyelmét e sorsjátékra különösen felhívni.

„Azienda“ osztrák-francia élet- és járadék-biztosító-társaság. Ö. Kegyelmeesség. Czartorski Constantin herceg elnöklété alatt mult hó 8-án tartott meg e társul. I. V. i. rendes közgyűlése. Dr. Klang J. igazgató által beterjesztett számadó jelentés megállapítja, hogy az üzlet fejlődése az 1886-ik évben örrendes lendületet vett. Új közvények 5,180,886 frtnyi tökérről állítottak ki. és az összevont biztositási állomány ez év végén 866,660 frtra rugott fel. Az új biztositások között csoport és ellen biztositások egyáltalában nem fordultak elő, hanem kizárólag haláleseti és életeti biztositásokból állanak. A díjbévetel 828,991 frt 52 cent teit ki, tehát 35,740 frttal több mint tavaly. Az összevont 4,921,223 frt 08 kr-ra rugott fel, tehát 74008 frttal többre, mint az 1886-dik évben. A biztositási szerződésekből folyó ki-fizetések igen tekintélyes összeget 1,174,341 frtot vetek igénybe. Ennek daczára a díjtartalek felemelkedék 3,915,954 frt 76 kr-ra, tehát 171,615 frt 77 kr-ra többre ment, mint az előző évben. A társaság összes biztositási alapjai 9,322,921 frtot tesznek ki. A közgyűlés 5%-os osztalék kifizetését határozta el.

„Azienda“ osztrák-francia elemi- és baleset-biztosító-társaság. E társulat mult hó 8-án, 6. Kegyelmeesség Poninski Calixt herceg elnöklété alatt tartott IV. rendes közgyűlése, Sienkiewicz D. igazgató beszámolt az 1886. évről. A beszámoló jelentés konstatálja, hogy a lefolyt év üzleti eredménye minden irányban igen kedvező volt, és kiemeli, hogy különösen a tűzbiztosítási ágazat ügyfeleinek száma igen örrendesen megnövekedett. A díjbévetel a lefolyt évben tűzbiztosítást 2,448,096 frt 4 kr, jégbiztosítást 626,180 frt 18 kr, és szállítási biztosítást 424,882 frt 09 kr. teit ki. Az összevont díjtartalek hozzájárulása mellett 4,578,779 frt. 67 kr-ra rugott fel. Ezzel szemben kitesznek a kiadások kifizetések — viszonbiztosítások — s. b. a társulatban 6,1615 frt 94 kr-t, a szállítási osztályban 347,163 frt 46 kr-t. Az év végén az összevont díjtartalek, a részvények és költségek elteltek kintve 1,274,436 frt 68 kr-ot tesznek ki. — A társulat nyereséme összege 101,642 frt 78 kr. melyből az alad-szabályszert javadalmazások levonása után 9%-nyi osztalék fizetettik ki.

Hazánk s a külföld.

Közgyűlés. A magyar kereskedő ifjúság országos szövetsége 1-50 évi rendes közgyűlést folyó 1887 évi augusztus hó 14-én délelőtt 9 órakor fogja megtartani — Kolozsvárt és pedig a III. országos congressus alkalmából, melynek első tárgya, ezen jelen most hirdetett közgyűlés leend — Ezen közgyűlésre a szövetség tagjai ezennel meghívotnak. Napirend. 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. Jegyzőkönyv hitelesítők kiküldése. 3. Az ideai választmány és számvizsgáló jelentése s javaslatok tárgyalása. 4. A jövő évi költségvetés megállapítása. 5. Netaláni indítványok tárgyalása. 6. A tisztikar, választmány és számvizsgálók megválasztása. 7. Elnöki zárásó. Budapestén, 1887 évi július hó 14-én. — Az orsz. szövetség közz. választmányá.

Apró cseprő.

Hatalmas korty. Bassompierre francia tábornagyot IV. Henrik király 1602 ben Bernbe küldte mint követet, hogy a III. Henrik által kötött szövetséget megújítsa. Midőn megbízatásának megfelelően, elutasáskor lovára ül, a svájci kántonok tizenhárom követe lépett elé egy-egy serleggel kezében, hogy bucsupoharat igyának vele; mindegyik fenekig ürítet serleget. A tábornagy ekkor 13 palack bort hozatott s a bort serleg hiányában egyik lehozott csizmájába töltet s egy hajtásra kiitta az egészet s v. a j. c. egészségre.

Aki boldogulni akar, törekedjék tisztá igazságra ekkor, s nem előbb szabadulhat meg a gondok terheitől.

Plato.

A rendszerezés olyan forma, mint a büröndbe való pakolás. Ügyes pakoló kétszer annyit tud elcsomagolni, mint az ügyetlen.

Csak úgy érhetünk rá mindenre, ha egyszerre csak egy dolgot végeztünk.

Cecil Ri hárd.

Kellemes tévedés. Brüsselen egy törvényszéki szolga végzést akart kézbesíteni a tébolyda egyik tisztviselőjék, tévedésből azonban a tébolydódotak közös szobájába lépett, kik rögtön körül fogták s elkaptak a h. na alatt tartott egész halmaz kézbesíteni valót. A szolga kétségbeesetten szaladt kifelé, az ajtóban azonban egy felfüggyel visszafogta s kényszerbűnbonyonnyal fenyegette. Hasztalan mondá, hogy ő kézbesítő „Igen, igen,“ volt a válasz, „csak menjen be, ott van a római pápa, a szultán a kínai császár.“ Sirt, könyörgött; nem használt semmit Csak este mikor a vizsgálatot tartották, tűnt ki a tévedés. Akkorra azonban a szegény szolga már heves lázt kapott a felindulástól.

Házasság.

Valamennyi vigjátéknak Házasság a vége... Miért? Azért, mert a házassággal A vigjáték is véget ért.

Egyedül csak a jó erkölcs bír független urasággal; más minden alá van vetve a szerencse hatalmának.

CICERO.

Művészszenvedélyek. A művészek hada kőtudomás szerint tele van apró prücsökkel és sajátóság szokásokkal, melyek előttük, közönségek halandók előtt furcsának tűnnek fel. Így Moriani, Edgar utólréhen személyesítője „Lucia“-ban, soha sem énekelt elragadóbban és olvadékonyabb hangon mint ha orrát tele tömthette bürmöt. Az egykor szelében a népelt Heinefetter német énekesnő hangot sem tudott adni ha ing volt rajta; Taldoni énekesnőnek ugyancsak a fenekére kellett pillantania a lieurcsok üvegnek, ha művészetét csillogtatni akarta, míg Zerr Anna, az ájtatos sváb nő háromszor keresztet vetett, mielőtt kilépett a színpalak mögül. — Scholz Venczel és Nestroy soha sem játszottak jobb kedvvel mintha, utolsó pillanatig a kártyasztálnál ültek; La-selhuht bécsi komikusnak 1798 körül egy kanári madár énekét kellett hallania, különben nem tudott élelni. Hacsak meg lehetett egyeztetni a darabbal, kivitte a kalitkát a színpadra, különben a színpalak közt akasztotta fel s a madár vidám fűtykészése mellett csakugy pattogtak józú elcezi.

Felölös szerkesztő **Gáspár Imre**
Kiadó **Kutasi Imre**

Huzás már Pénteken!

KINCSEM-SORSJEGYEK á 1 ft.

11 sorsjegy 10 ft. Főnyeremény 6 sorsjegy 5 ft 50 kr.

50.000 ft.

Kincsem-Sorsjegyek kaphatók:
a magyar lovas-egylet sorsjegy-irodájában: Budapesten, váci-utca 6. sz.
DEBRECZENBEN: a dohánytözsdekben és lapunk kiadóhivatalában.

„AZIENDA“, osztrák-francia élet- és járaték-biztosító-társaság.

Vagyon.		Vagyon-mérleg.		Teljes.		
	frt	kr	frt	kr	frt	
1. Pénztári készlet Bécsben és a kezelési pénz-tárban Triestben	1.777	16			1.777	
2. A társulat ingatlanai	5.622	573	76		6.194	
3. Értékpapírok	2.663	000	27		2.690	
4. Váltak a társaságban	16.685	33			16.718	
5. Mar-köv. az „Azienda assicuratrice“ részvényein	883	907	24		1.491	
6. Követelések a jelzálog-kölcsönzésekkel	143	397			143	
7. Kézfelve adósktól	189	000	61		250	
8. A társulat költségeire adott kölcsönök	690	440	18		708	
9. Díszter. ért. a szerzett életjár. és a megv. tőkéknek	29	395	84		395	
10. Letételek	13	494	47		1.011	
11. Ingóságok	46	913	80		530	
12. „Patris“ vagyon	739	836	80		1.575	
13. A főnök s ügyvédek egyenl. s készpénz-készletei	529	630	52		1.111	
			9.322	921	98	
					9.322	921

BÉCS, 1887. május 18-án. Megvizsgáltott és a könyvekkel megegyezőknek találtott. A könyvvivő: Boisson E., s. k. Hönigsvald J., s. k. Darst, s. k. Weimann L., s. k. Lampelmeyer O., s. k.

„AZIENDA“, osztrák-francia élet- és baleset-biztosító-társaság.

Tartozik.		1887-ik évi vagyon-mérleg.		Követel.		
	frt	kr	frt	kr	frt	
1. Ki nem bocsátott 9000 drb részvény á 80 arany frt	53	663	88		480	
2. Pénz-készlet a központonban	125	444	52		113	
3. Követelések a képviselőségeknél valamint ezek	179	108	40		57	
4. Alkalmi és értékpapírok	978	671	14		85	
5. A társaság felvett kölcsönök	214	695			256	
6. Óradékok letételek	1.000				1.000	
7. Váltak a társaságban	20	949	07		733	
8. Rendelkezésre álló követelések bankok és posta-takarekpénztáraknál	74	196	46		283	
9. Követelések bizt. intézeteknél, levonva azok köve-teléseit	198	529	02		1.017	
10. Kiszámlázott és a képviselőségeknél	531	859	21		12	
11. Kiszámlázott tárgyak	20	290	78		335	
12. Ebből leírva	1.014	54			12	
			2.698	284	54	
					2.698	284

BÉCS, 1886. december 31-én. Megvizsgáltott és a könyvekkel megegyezőknek találtott. A könyvvivő: Boisson E., s. k. Hönigsvald J., s. k. Weimann L., s. k. Hartwig Nador, s. k.

Vezérügynök: **Scheer Lajos.**

KEDVEZŐ ALKALOM

olesón vásárolhatni!

A volt Dané István-féle, most Wenger Lajos piacz-utcai kereskedésében levő árucikkek

gyári áron alól

adatnak el, u. m.:

- Női-, férfi- és gyermek-lábbelik,
- Uti bőröndök és kézi táskák,
- Évő-eszközök,
- Esernyők,
- Albumok,
- Ruha-, haj- és fog-kefék,
- Szappanok és illatszerek,
- Zsebkések,
- Ollók,
- Függönytartók,
- Pénztárczák,
- Ételhordó tálczák,
- Pipák és szivar-szipkák.

A nagyérdemű közönség szives pártfogásáért esd

WENGER LAJOS.

1887. Nyomatott KUTASI IMRE könyvnyomdájában.

hadihajóin

A GLEICHENBERGI JÁNOS-FORRÁS

nagymennyiségű izletes kettős szénsavas natront, azonban aránylag kevés konyhasót, de annál több vasat tartalmaz és a világ leghíresebb autoritási nyilatkozatuk szerint chronicus gégehurut, chronicus légcsőhurut, chronicus tüdőlob- és a légutak katarhusainál, végre a mellhártyalob után hátrmaradt mellürbeli izzadmányoknál, ha egyszerű-mind a vasnak erősítő és vérképző hatására reflektáltatik, a legjobb eredményt nyel használtatik. Különös alkalmat nyel a fővény és huygkónél. Szénsav és szóda gazdag tartalmánál fogva nagyon alkalmas borral vagy gyümölcs-szörp-pel vegyítve.

Kellemes pezsgő üdítő italok készítéséhez, ugyszinte tisztasága s rendkívüli olcsósága folytán legjobban ajánlható. Mindenkor friss töltésben kapható a magyarországi foraktárakban: **Schleinz Károly és Társainál**

Budapest, VIII. kerület, stáció-utca 47.
Városi üzlet: V. Harminczad-utca 4, hol megrendelések a házhoz szállítást végeztet elfogadtatnak.
Arjegyzekek ingyen és bérmentve.

Erejből az egyenlítőn alatti átmenetnél nem vesztet!

A LEGJOBB ALKALOM!

Női- és férfi-, leány- és gyermek-czipő-árúk legolcsóbban beszerezhetesére.

Köztudomásra hozom, hogy helyben, főpiacz, a BIEDERMANN-PALOTÁBAN május óta fennállott czipő-üzlettel felhagytam és az abban levő egész czipő-árú-raktárt fő üzletembe,

piacz-utca, a városház épületébe helyeztem át.

Ez által azon helyzetbe jutottam, hogy az előre haladt idény daczára is **raktáramat csökkenthessem**, áruimat oly **olcsó áron** bocsátom a vevő közönség rendelkezésére, aminőket még **Debreczenben nem ösmertek.**

A n. é. közönség további szives pártfogását kéri kiváló tisztetéttel

FALK OTTÓ,

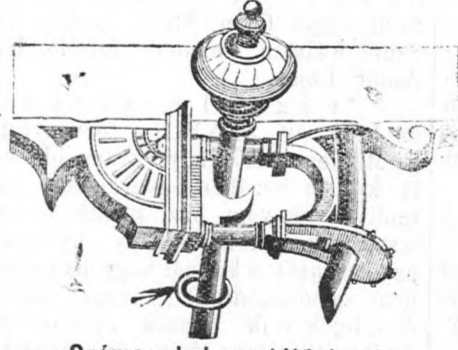
főpiacz, a városháza épületében

Megrendelések mérték után, ugyszinte javítások gyorsan és pontosan elkészítettnek.

Az arany csizmához.

Alapítottatott 1864.

Számos helyen kitüntetett.

Vázák, különféle tárgyakhoz, theátrálcák, pipa-, dohány- és szivartartók, virágtartók, ruha- és esernyőtartók, kottakocsik, karnischok, kályhaellészek, varró- és virágasztalok diófából, fekete fenyéret, nicel gombokkal. — Paraszt székek, üllök, irodai és iskolai czeleokra, etagerek és festési állványok.

Továbbá építészeti és decoratív részletek.

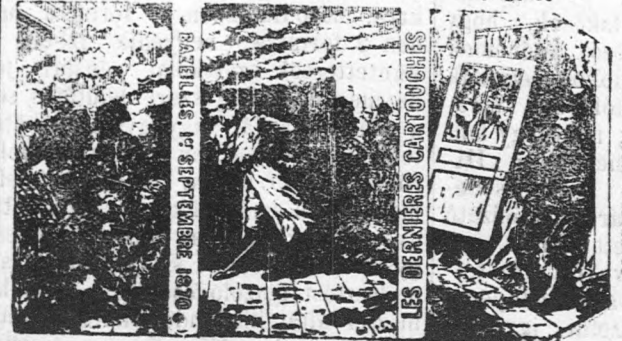
Egyáltalán minden e szakba vágó munkák kivétel nélkül pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Gazdagon illusztrált árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

Czigarettázóknak.

A „Braunstein Frères“ gyára (Paris 65 Boulevard Exelmann) által készített cigaretta-papír

az ide mellényomatott gyári jeggyel

az osztrák-magyar birodalom legelső tudományos tekintélyei által is összehasonlító vegyelemzés alapján, mint tökéletesen mentes minden az egészségnél ártalmas anyagtól és a létezők között a legkönynyebb és legkitűnőbb cigarettapapírnak ismertetett el.

Miután nálunk is azon meggyőződés terjedt, hogy a cigarettajósága első sorban a papír minőségétől függ, annál fogva a „Les dernieres Cartouches“ papír

mindig kedveltebbé válik és minden ilyenmű cikket árusítóknál kapható. Valódi csak azon papír, melynek etiquettje az ide mellényomatott rajzhoz hasonló és „BRAUNSTEIN FRERES“ czeget vieli.

Hogy az osztrák-magyarországi vevőit e gyár pontosan kiszolgálhassa: „Braunstein Freres“ keresked. törvényszékiileg bejegyzett cég alatt Bécsben, (II., Negerlegasse 8. sz. a.) gyári raktárt nyitott.